

Alingsås kommun
kommunstyrelsen@alingsas.se

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Särsk. Ängaboskolan
i Alingsås kommun

Tillsyn i Särsk. Ängaboskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Alingsås kommun under våren 2015. Särsk. Ängaboskolan besöktes av Skolinspektionen den 1 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Det finns ingen offentlig statistik av kunskapsresultat för grundsärskolan och Särsk. Ängaboskolan har inte redovisat några sammanställda resultat för grundsärskolan till Skolinspektionen.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-10-01

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Särsk. Ängaboskolan måste utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete till att också omfatta sammanställningar och analyser av elevernas kunskapsresultat. På Särsk. Ängaboskolan finns idag ett kvalitetsarbete som omfattar värdegrundsmål men inte några utvecklingsåtgärder som baserats på bedömningar av kunskapsresultat. Vidare måste elevhälsans arbete utvecklas så att det blir ett mer framåtsyftande arbete som är förebyggande och hälsofrämjande.

Vid Skolinspektionens tillsyn har inte framkommit annat än att eleverna på Särsk. Ängaboskolan får den undervisning och det lärande i en trygg miljö som författningarna kräver. Detsamma gäller det stöd och de utmaningar som krävs för att alla elever ska nå så långt som möjligt. Skolinspektionen vill påpeka att ett systematiskt kvalitetsarbete kan vara ett stöd i att utveckla skolans arbete även inom dessa områden.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Alingsås kommun att senast den 1 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja grundskolans elevers utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för elever i grundsärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Enligt rektor har Särsk. Ängaboskolan gemensam elevhälsa med Ängaboskolans grundskola. Elevhälsan består, enligt rektor av skolsköterska, skolläkare, specialpedagog, kurator och psykolog. Rektor uppger att möten med elevhälsan sker en gång i veckan för Ängaboskolan och om rektorn har något elevärende som gäller grundsärskolan tas detta upp vid dessa möten. Enligt rektor är samverkan med elevhälsan ett utvecklingsområde för läsåret 2014/15 där rektor säger att det finns en välutvecklad elevhälsa för grundskolan men att även grundsärskolan behöver använda den. När det gäller elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete säger rektor att kuratorn presenterat sig för grundsärskolans elever och att skolsköterskan haft hälsosamtal med alla elever. Enligt rektor tar hon inte emot några sammanställningar av resultat från skolsköterskans hälsosamtal utan de pratar oftast om enskilda elever när de träffas. I övrigt ger rektor inga exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser. Lärarna uppger att de har en bra dialog med och ett bra stöd av elevhälsan när det gäller enskilda elever, däremot säger lärarna att elevhälsans resurser inte räcker till för det förebyggande arbetet. Elevhälsan, representerad av skolsköterska, kurator samt specialpedagog, uppger att de varit i grundsärskolan och pratat om att kosten är viktig. Elevhälsan uppger också att de lärare som arbetar i grundsärskolan har specialpedagogisk kompetens och är duktiga och säger att de stöttar lärarna om de får frågor och då kan elevhälsan agera bollplank. Skolsköterskan uppger att om det framkommer något vid hälsosamtal med eleverna lyfter hon frågan till lärarna. I övrigt ger elevhälsan inga exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Utredningen visar att elevhälsans arbete på Särsk. Ängaboskolan framförallt är inriktat på enskilda elevärenden och saknar ett tillräckligt framåtsyftande arbete som är förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till föreläggande som ingripande

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska följa upp skolenhetens kunskapsresultat inom grundsärskolan. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.

Det som framkommer vid uppföljningen ska analyseras. Utifrån analysen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att åtgärderna genomförs.

Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Skollagen anger också att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen har rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

På Särsk. Ängaboskolan finns tre dokument, "Nulägesanalys", "Arbetsplan" samt "Utvecklingsplan" som beskriver kvalitetsarbetet och som Skolinspektionen tagit del av. I Arbetsplanen beskrivs de olika dokumentens syfte; "Arbetsplanen beskriver verksamheten på ett övergripande sätt. En utvecklingsplan är ett dokument där skolenheten formulerar, planerar och följer upp ett utvecklingsarbete. Nulägesanalysen är till för att ge en helhetsbild, ett nuläge av verksamheten och ligger till grund för beslut som ska fattas om vad verksamheten behöver utveckla under kommande läsår." Enligt utvecklingsplanen har Särsk. Ängaboskolan ett effektmål, för läsåret 2014/15, som är "Vara en bra kompis och tro på sig själv". Det finns också 4 delmål, "Klassens trivseregler", "Kompismassage", "Uppåtpuff" och "Lära sig regler i leken". Enligt den Nulägesanalys som gjordes efter läsåret 2013/14 är de utvecklingsområden som ringats in för läsåret 2014/15: "Arbeta

aktivt med eleverna för att öka medvetenheten och viljan att vara en bra kompis och tro på sig själv", "skapa en utvecklande lärmiljö", "Utveckla undervisnings – och fortbildningskulturen i matematik på skolan via matematiklyftet", "Fördjupa samarbetet med elevhälsan", "Fördjupa samverkan med andra aktörer kring skolan". Inte i något av grundsärskolans dokument finns någon redovisning av kunskapsresultat eller åtgärder baserade på kunskapsresultat i grundsärskolan. Enligt rektor är det svårt med det systematiska kvalitetsarbetet eftersom grundsärskolan inte har några siffror att arbeta med på det sätt som grundskolan har. Rektor uppger också att lärarna lägger in kunskapsresultaten för varje elev i skolans lärplattform men att resultaten inte ställs samman på enhetsnivå. Lärarna uppger också att de följer upp enskilda elevers kunskapsresultat men inte kunskapsresultaten på enhetsnivå.

Utredningen visar att rektor vid Särsk. Ängaboskolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som inbegriper de nationella mål som gäller arbetet med värdegrunden. Dock saknas ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten i grundsärskolan planeras, följs upp och utvecklas utifrån kunskapsresultaten. Rektor vid Särsk. Ängaboskolan följer inte upp, det vill säga samlar in och sammanställer samt dokumenterar kunskapsresultaten. Därmed analyseras inte heller det som framkommer vid en sådan uppföljning och rektor beslutar inte om och dokumenterar nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektor vid Särsk. Ängaboskolan bedriver inte heller något arbete för att planera för utvecklingsåtgärder, baserade på kunskapsresultat, gällande grundsärskolan för att därefter genomföra dessa insatser så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin

förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas

utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Lena Hammersberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Särsk. Ängaboskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten. Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Särsk. Ängaboskolan

Särsk. Ängaboskolan är en av fyra enheter som tar emot grundsärskoleelever i Alingsås kommun. Särsk. Ängaboskolan tar emot grundsärskoleelever från årskurserna 1 till 5. Grundsärskolan är en del av Ängaboskolan och har sina lokaler i anslutning till grundskolan. Grundsärskolan omfattar vid tidpunkten för tillsynen 7 elever varav ett fåtal elever läser med inriktningen träningsskola. Det finns inga elever som vid tidpunkten för tillsynen läser ämnen enligt grundskolans läroplan. Rektor för Särsk. Ängaboskolan är också förskolechef för närliggande förskolor.